

PRAĆENJE, ANALIZA I VREDNOVANJE DJEČJEG LIKOVNOG RADA

JELENA KOVAČEVIĆ / FAKULTET ZA ODGOJNE I OBRAZOVNE ZNANOSTI U OSIJEKU

- svaki rad i aktivnost imaju vrijednost po sebi i vrijednost u rezultatu – ne možemo odvajati proces od rezultata
- tendencija za stvaranjem *lijepih* slika koje se mogu izlagati ne slijede složen razvoj likovnih sposobnosti učenika
- smisao procjenjivanja - provjeravanje ispravnosti pedagoških postupaka, motiviranje učenika za daljnji rad, osnova za planiranje daljnjeg rada itd.

PRAĆENJE

- dječji likovni izraz je temeljen na individualnom kreativnom mišljenju i rasuđivanju
  - mjerilo psihofizičkog razvoja djeteta
  - sadrži mogućnosti koje dijete posjeduje, osjete i osjećaje koje poznaje kao i načine kako prima upute učitelja
-
- važno uspoređivati radove jednoga učenika
  - poznavanje karakteristike razvoja dječjeg crteža od najranijih oblika

IAKO JE U POMANJKANJU VREMENA, UČENIK POKAZUJE POZNAVANJE 1. I 2. BOJA

- praćenje i vrednovanje - orijentacija nastavniku u njegovom daljnjem pedagoškom djelovanju;
- podatci o učeniku u jednom *folderu* - praćenje učenika u kontinuitetu
- sva su djeca sposobna za likovno izražavanje
- negativni rezultati imaju uzroke van djeteta

PODSJETNIK ZA PRAĆENJE NAPREDOVANJA UČENIKA

- pratimo :
  - razvoj percepcije (opažanja)
  - recepcije (primanja)
  - ekspresije (izražavanja)
- praćenje i vrednovanje stupnjevati:
  - *više, manje, izrazito*
  - npr. više uočava, manje pokazuje smisao za...

UČENIK POKAZUJE SMISAO ZA ODNOS DETALJA I CJELINE

KOREKTURA

- otklanjanje smetnji učenikova razvoja
- nije sugestija već postupak oslobađanja učenika od smetnji
- sposoban učitelj zapažanjem procjenjuje
- učitelj utvrđuje uzroke zaostajanja te traži put za otklanjanje uzroka

- moguće smetnje:
  - nedostatak dobrog materijala
  - nepovoljno svjetlo
  - nepoznavanje neke pojave
  - nemotiviranost
  - utjecaj neukusa i kiča
  - nesistematski rad u ranom djetinjstvu

ANALIZA I VREDNOVANJE

- posljedica složene procjene razvoja određenog učenika
- obuhvaća i napor uložen u usmjeravanje učenika

- vrednovanje je neposredno reagiranje na dječji rad tijekom izrade
- dijete dovodimo do samostalnog zaključka
- pohvalu ne smijemo obezvrijediti
- vrednujemo njihove individualne specifičnosti

Vrednovanje s psihološkog aspekta

- paralelan razvoj spoznaje i crteža
- nema loših dječjih radova - specifični izraz dječje individualnosti

Vrednovanje s likovnog aspekta

- poznavanje likovnih elemenata i sintakse likovnog jezika
- likovni je jezik bit sadržaja nastavnog programa likovne kulture, a realizira se tijekom kreativne igre likovnim izražajnim sredstvima
- upotpunjuje se u komunikaciji s likovnim djelima
- **estetsko promatranje i izražavanje nije prirodan dar već rezultat odgoja**

nastavak*

- u likovnom se području rada vrednuju likovni elementi i, opet, percepcija
  - razlikovati cjelinu od pojedinosti – izostavljanje i potenciranje
  - zanemariti statični pristup u kojem su likovni radovi temelj procjene
  - vrednovanje putem analize procesa rada, a s obzirom na specifični likovni govor djeteta
  - prilikom ocjenjivanja težište na načinu prikazivanja određenih stanja: veselja, ljubavi, tuge
  - promjena fizičke realnosti predmeta te ekspresija u boji česta pojava
-

nastavak*

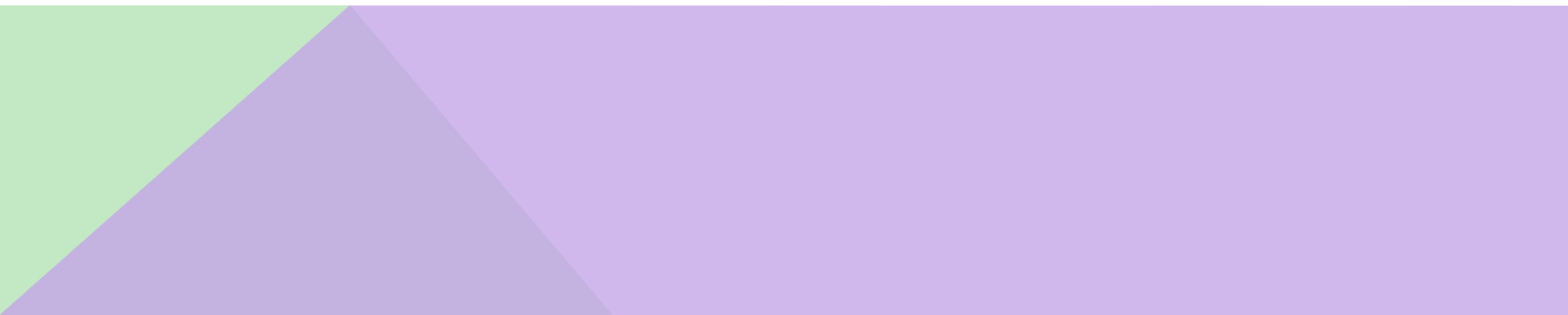
- analizom se ustanovljava je li učenik:
  - senzibilan, fleksibilan, originalan
  - sklon imitaciji
  - samostalan u izradi
  - (ne)motiviran
  - talentiran
  - sklon određenim likovnim tehnikama

SKLONOST IMITACIJI

- rad je proces rješavanja likovnog problema - otkrivanje i razvijanje stvaralačkih i izražajnih sposobnosti učenika
- problem praćenja i ocjenjivanja u nastavi Likovne kulture problem individualizacije nastave i vrijednosnog sustava učitelja
- oslobađanje od hijerarhijskih odnosa između nastavnika i učenika

PROCJENJIVANJE

- procjenjivanje dječjih likovnih radova vrši se od 1905.
- poteškoće u procjenjivanju vrijednosti umjetnosti, jednako kao i u nastavi likovne kulture

MARCEL DUCHAMP

- Marcel Duchamp, najveći konceptualni umjetnik svih vremena
- *Fontana*, u galeriji tek nekoliko dana prije nego je bačena u smeće
- 17 replika, svaka je procijenjena na 2 000 000 \$

ANDY WARHOL

- predstavnik pop arta, Andy Warhol
- estetska prevara
- 1956. poklonio svoj rad (*Cipelu*) Muzeju Moderne umjetnosti u New Yorku,
- odbijenica zbog *manjka galerijskog i skladišnog prostora* MOMA-e
- danas u MOMA-i 168 Warholovih djela

- kriteriji prilikom ocjenjivanja
  - u odnosu na odgojno-obrazovni zadatak
  - u odnosu na mogućnosti pojedinog uzrasta i individualnih osobitosti
- norme ocjenjivanja:
  - princip javnosti
  - princip humanosti
  - princip kontinuiranosti

- vrednovanje rada učenika daje dvije ocjene:
  - spremnost i sposobnost za uočavanje i nalaženje novih problema u likovnom materijalu kao psihološka predispozicija za likovni jezik i komunikaciju
  - ocjenjivanje ostvarenog djela ovisno o očekivanom uspjehu prosjeka djece iste dobi i sličnih sociokulturnih prilika, i to s obzirom na sljedeće međusobno nezavisne mjere:
    - ukupna estetska vrijednost
    - originalnost

- svaki rad i kreativnost se može procjenjivati
- ocjenjivanje proizlazi iz ciljeva likovne kulture
- nedostatak brojčanog ocjenjivanja je nedovoljna diferenciranost likovnih sadržaja
- nedostatak opisnog ocjenjivanja je nemogućnost uspoređivanja i izvođenja statističkih zaključaka

KRITERIJI

- estetski kriteriji
  - psiholoških kriteriji
  - pedagoški kriteriji
-
- negativan pedagoški utjecaj
-
- individualnost kao osnova svakog likovnog razvoja

BLISTAJ I RASTI!

VOĐENJE

BLISTAJ & RASTI

RAZGOVORA

**KORAK
1**

Pažljivo gledaj i slušaj:

Što vidiš?

Što je tvojoj kolegici ili kolegi potrebno?

**KORAK
2**

Postavi pitanje:

Što ti budi znatiželju?

Što bi htjela ili htio поблиže upoznati?

**KORAK
3**

Blistaj!

Što je dobro?

Što je najsnažniji dio djela? Zašto?

**KORAK
4**

Rasti!

Što bi se moglo promijeniti na radu?

Što bi se moglo poboljšati?

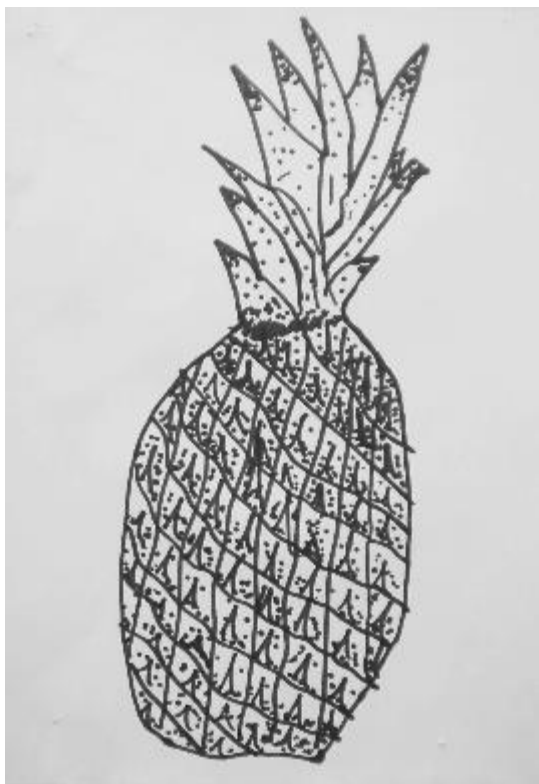

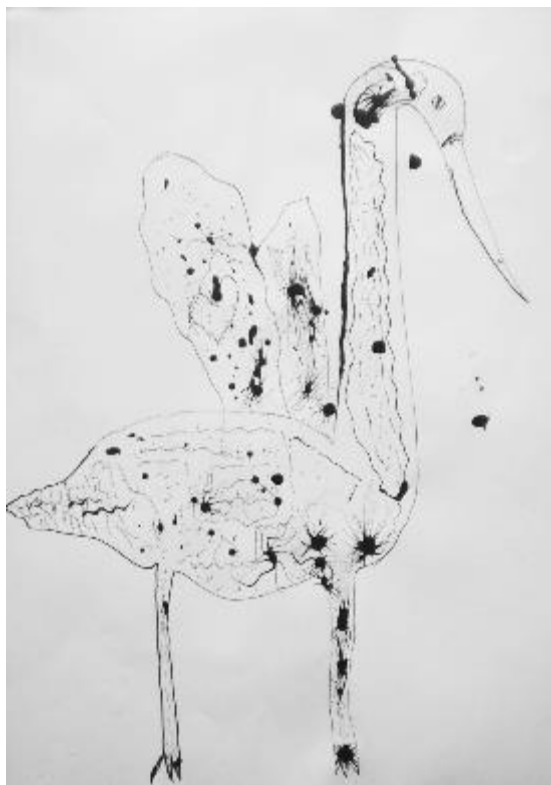
- vješt smještaj u format i organizacija prostora u odnosu na:
- ✓ Količinu plave boje i njezinu interakciju sa zelenom pri dnu
- ✓ raspored manjih duguljastih i isprekidanih ploha unutar naslikane ribe
- sigurna, jednim potezom izvedena obrisna linija
- proporcionalan izgled ribe
- razigrana plava površina
- usklađivanje boja prema kolorističkoj skali
- oko izvedeno šablonski

- siguran smještaj u format s uvažavanjem estetske vrijednosti bjeline papira
- dinamičan odnos većih i manjih ploha papira
- vješto korištenje tehnike s naglaskom na lijepljenje manjih na veće plohe
- unaprijeđeno korištenje tehnike blagim izlaskom u prostor s desne strane

- sigurnost u povlačenju poteza
- dosljednost i kontinuiranost u izvršavanju ideje
- uočavanje detalja tijekom crtanja po promatranju, kojima se stvara odmak od već viđenih prikaza
- ostvarivanje crtačke teksture uporabom različitih crta i točaka, unatoč ograničavajućem crtačkom sredstvu
- proporcionalan odnos veličina

- očiti tehnički problemi
- ustrajnost i organiziranost unatoč poteškoćama pri radu
- prihvaćanje vlastitih grešaka i uklapanje u prikaz
- kontrastno korištenje nježnih crta i snažnih crnih točaka
- proporcionalan prikaz životinje nacrtane prema sjećanju

elementi praćenja :

1. opći razvoj
2. ostvarenost ciljeva
3. svladanost nastavnog gradiva
4. sud o izuzetnim pojavama

TALENTIRANI UČENICI

- svaki se učenik može razvijati na vizualno-likovnom planu - općeljudska dimenzija
- likovna kultura pripada svim ljudima
- identifikacija talentiranih i podupiranje razvoja

NEGATIVNE POJAVE U LIKOVNOM RAZVOJU

- negativne pojave opće i likovne prirode
  - one opće prirode su:
    - unutarnja nesigurnost
    - neodgovornost prema radu
    - pretjerana revnost i ambicija
  - one likovne prirode su:
    - utjecaj kiča i neukusa
    - utjecaj šablonskih crteža
    - utjecaj nastavnika
-

Načini ocjenjivanja:

- brojčano i opisno ocjenjivanje
- opisno ocjenjivanje detaljnije obrazlaže rezultate
- ne smije biti puki subjektivni opis dojma o učeniku

Svrha ocjenjivanja:

- uvid u napredak
  - pedagoško djelovanje
-

- potrebno povremeno vrednovati rad određene etape
- učenici sudjeluju u ocijenjivanju
- svrha ocjene je poticati na nove napore

- poticanje na razvoj bez izdvajanja iz zajednice
- daroviti su korisni članovi zajednice jer su nositelji novina
- dva tipa učenika:
  - likovni kreator
  - učenik koji je u stanju likovne vrijednosti povezati s drugim sadržajima

PRIJEDLOG NACIONALNOG KURIKULUMA NASTAVNOGA PREDMETA LIKOVNA KULTURA

- vrednovanje za učenje i vrednovanje kao učenje
  - obuhvaća:
    - učiteljevo praćenje prolaska učenika kroz etape stvaralačkoga procesa
    - praćenje refleksije tijekom stvaralačkog procesa
    - portfolio učenika
    - praćenje rasprave tijekom stvaralačkoga procesa te rasprave o rezultatu rada
-

DOMENE

- odgojno-obrazovni ishodi su raspoređeni u tri domene:
  - *Stvaralaštvo i produktivnost*
  - *Doživljaj i kritički stav*
  - *Umjetnost u kontekstu*

ELEMENTI OCJENJIVANJA I VREDNOVANJA UKLJUČUJU:

1. stvaralaštvo

- artikuliranje i razvijanje ideje, stvaranje originalnih ideja, sposobnost improvizacije, poznavanje i primjena etapa kreativnoga procesa, refleksija i samorefleksija

2. produktivnost

- način prikaza motiva
- interpretacija teme
- uloženi trud, **dovršenost radova**

3. kritičko mišljenje i kontekst

- analiza i vrednovanje vlastitog likovnog i vizualnog uratka te uradaka drugih učenika, stvaralačkog procesa
- stvaranje različitih poveznica između umjetničkih djela, interpretirane teme, stvaralačkoga procesa, učenikova likovnoga ili vizualnoga izraza
- estetska osjetljivost

- učitelj daje opisnu procjenu generičkih kompetencija
  - odgovoran pristup radu, motivacija, aktivno sudjelovanje u svim etapama učenja i poučavanja
  - uvažavanje mišljenja, samoinicijativnost
  - stupanj suradnje, tolerancija, uvažavanje i vrednovanje tuđega mišljenja, aktivnost u radu u skupini ili u radu u paru, doprinos radu skupine

IZVJEŠĆIVANJE

- pravodobna, jasna i točna povratna informacija učenicima, roditeljima i učiteljima o postignućima u trima postojećim predmetnim domenama te u napredovanju u razvoju socijalnih, komunikacijskih i metakognitivnih vještina
- koristi se kvalitativno opisivanje postignuća od tri stupnja:
  - potrebna podrška
  - u skladu s očekivanjima
  - iznimno u odnosu na očekivanja

ODREĐIVANJE ZAKLJUČNE (PR)OCJENE

- proizlazi iz jasno određenih i razrađenih ishoda
- davanje važnosti pojedinoj domeni u donošenju zaključne (pr)ocjene treba biti u suglasju sa zastupljenošću domena u nastavi kroz odgojno-obrazovnu vertikalu

LITERATURA

- Babić, A. (1985). *Likovni odgoj s metodikom, Skripta za studente razredne nastave*. Osijek: Pedagoški fakultet Sveučilišta u Osijeku (99. - 101.)
- Karlavaris, B. (1991). *Metodika likovnog odgoja 1*. Rijeka: Hofbauer p.o. (244. –247.)
- Karlavaris, B. (1991). *Metodika likovnog odgoja 2*. Rijeka: Hofbauer p.o. (157. – 160.)
- Tanay, E. R. (1990). *Likovna kultura u nižim razredima osnovne škole*. Zagreb: Školska knjiga (109. – 115.)
- Nacionalni kurikulum nastavnoga predmeta Likovna kultura i Likovna umjetnost – Prijedlog, Cjelovita kurikularna reforma, Rani i predškolski, osnovnoškolski i srednjoškolski odgoj i obrazovanje, svibanj 2016. (92. – 94.)
- <http://artcuratorforkids.com/how-to-grade-art/>
- <http://www.agora-gallery.com/advice/blog/2017/02/23/art-criticism-masterpieces/>